

osa kansastamme ei ole kansakoulua käynyt. Kysymyksessä olevain rikollisten kehityskantaa kuvaavat seuraavat numerot:

Kristinopintaito.	Miehellä.	Naisella.	Yhteensä.	Pros.
heikko	480	73	558	75,1
välttävä	145	28	173	23,5
hyvä	6	2	8	1,1
lukutaito	382	67	449	61,0
luku- ja kirjoitustaito	237	34	271	36,8
täydellisemmän opet. saaneita	10	2	12	1,6

Enemmistö on siis oppimatonta ja laiminlyötyä. Varallisuuden puolesta oli heistä:

	Miehellä.	Naisella.	Yhteensä.	Pros.
perin köyhiä	466	79	545	74,4
niukoissa varoissa	151	20	171	23,4
hyvissä »	13	3	16	2,2

Ainoastaan mitätön osa näyttää olleen varakkaista oloista, joten näemme köyhyiden selvästi luovan rikoksia.

Mitä voimme siis kaikesta edelläolevasta päättää. Lyhyesti vastattuna sen, että ainoastaan sosialidemokratia poistaa todenteolla rikollisuutta. Se ensiksikin kohottaa ihmiset tuntemaan ihmisarvonsa ja herättää heissä hartaan pyrkimyksen ihmisarvon mukaiseen esiintymiseen. Toiseksi se lähtee taudille hakemaan sekä lääketä että myös poistaa taudin syytä. Tuo lääke on kaikki todelliset uudistukset kuten verotusuudistus, maatalousolojen korjaus, työväen suojelus, vanhuuden vakuutus, kieltolaki j. n. e. Taudin syy on kapitalistinen järjestelmä, se on poistettava ottamalla tuotanto valtiolle, poistamalla riisto ja tekemällä kaikkein työ yhteiseksi onneksi. Tutkikaa siis hyvät ystävät kapitalistisen yhteiskunnan varjopuolia, kauhistukaa niitä ja yhtykää sosialidemokratein kanssa taisteluun rikoksia vastaan.

H. P.

Palkollissääntö.

»Mitä tarkoittaa »palkollissääntö», sanoi eräs venäläinen kun hän tutki Suomen oloja, »ei meillä Venäjällä ole mitään erikoislakia palvelijoille». Miksi pitää Suomessa olla erikoislaki palvelijoille? Samoin sanotaan kaikkialla, missä erikoislakia ei ole, ja kumminkin tullaan niissäkin maissa mainion hyvin toimeen palkollisten ja isännistön välisissä suhteissa.

Pahin pelko isännistölle on vuosipalveluksen poistaminen. Miten saavat he asiansa järjestettyä niin, että palvelijan pula ei uusiintuisi useammin kuin kerran vuodessa? Eivätkö palkolliset aina keväällä muuta ja kohota palkkojaan silloin kun alkaa paras työaika. Näitä kysymyksiä esittävät maalaisisännät kun puhutaan vuosipalveluksen poistamisesta. Palkollissääntö on siis, sen he itse tunnustavat, pakkokeino, joka kahlehtii koko vuodeksi henkilön, jonka nälän pakottamana on täytynyt ottaa usein ainoa tarjolla oleva työpaikka vastaan.

Tämän lisäksi on sovitettu muuttoajaksi 1 p. marraskuuta, jolloin kaikki ulkotyöt ovat loppuneet, ja työtön pitkä talvi on edessä. Työttömälle tarjotaan talveksi elantoa, jonka palkinnoksi hänen pitää sitten olla pitkä suvi

sidottuna samaan paikkaan samalla pienellä palkalla kuin talvella. Hyvin ymmärtää, että siinä on yksinomaan isännistön etua pidetty silmällä. Jos muuttoaika olisi keväällä, jolloin työt kaikkialla alkavat, ja palkat myös nousevat, niin olisi palvelijain ja isäntäin suhde kokolailla muuttunut. Nyt ei isäntä paljon välitä palvelijan mukavuudesta, onhan tämä sidottu vuodeksi. Laki on tässä täysin isännän puolella.

Niille isännille, jotka ovat käyttäneet vanhaa lakia hyväkseen, niille palkollissäännön poistaminen tuottaa ikävyyksiä, koska se antaa palkollisille oikeuden 14 vuorokauden perästä muuttaa, jos heitä ei kohdella niin, että he voisivat tuntea itsensä talossa koteutuviksi. Niille taas, jotka ovat kohdelleet palvelijoita *ihmisinä*, ei vuosipalveluksen poistaminen tuota mitään sanottavampaa muutosta, koska heillä palvelijat pysyvät monta vuotta välittämättä laista tai oikeuksista.

Suurin merkitys palkollissäännön poistamisella on palvelijain itsenäisyydelle. He voivat tällä toimenpiteellä päästä vapaitten työläisten joukkoon, jolloin katoaa tuo orjuuttava tunnelma, joka nykyisissä oloissa on heihin leimansa iskenyt.

Palkollislainsäädännön kumoaminen vaatii kuitenkin jotakin uutta tilalle. Työväen suojelulainsäädäntöön onkin saatava erikoinen osa, joka määrää palvelijain ammattialalle tarvittavista suojelustoimenpiteistä, erittäinkin alaikäisiin palvelijoihin nähden. Nykyinen laki tuntee suojeluksen tarvetta alaikäisille ainoastaan tehdastöissä, joissa työskentelee ainoastaan pieni prosentti lapsia, verrattuna siihen armeijaan, joka hankkii elatuksensa palveluksessa. Viimemainituissa töissä kumminkin suurimmat väärinkäytökset tapahtuvat. 8—10 vuotiaat jätetään isäntäväen mielivaltaan ja yhteiskunnalla ei ole asiaan mitään sanomista. Lapsen terveys saatetaan siinä murtaa, häntä voidaan rääkätä, eikä ketään liikuta, koska palkollislaissa nimenomaan sanotaan, että alaikäisille saa antaa »isällistä kuritusta».

Kaupungeissa on olemassa terveyslautakunta, joka tarkastaa terveydelle vahingollisia huoneustoja ja kieltää niitä asuttavina pitämästä. Mutta sen alaan ei katsota kuuluvan palkollisten asuttaviksi luovutettujen huoneiden tarkastusta. Niissä olisi kuitenkin paljon toivomisen varaa. Koska toisinaan on asetettu nuori palvelustyttö nukkumaan kylpyhuoneeseen, jossa myös on mukavuuksilaitos yhdessä. Toisinaan on ruokakonttoria varten rakennetusta laitettukin palvelijoille koppi, jossa ei ole uunia, vaan saa se kosteasta ruokahöyrystä lämpöisensä. Keittiötä ei lämmitetä, sillä ruoka keitetään joko kaasu- tai öljykeittiöllä. Tämöisessä huoneessa nukkuessa ei palvelija koko talvena tohdi vaatteitaan riisua, vaan saa vaatteet päällä kyyristellä. Mutta kylläpä nämä emännät ovat peloissaan ja sanovat, että kodin »pyhyttä» ei saa loukata, eivätkä he lupaa tulla koskaan sallimaan, että ammatintarkastaja kävisi heidän kodissaan tarkastuksilla.

Eräässä maakartanossa oli palvelijain asuntona niin kylmä tupa, että eivät saaneet siellä kenkiään ja vaatteitaan kuivaksi, vaan saivat aamulla pukea ne yhtä märkinä päälle, kuin ne olivat illalla riisuttaessa.

Palvelijat! Muistakaa näitä epäkohtia voitavan korjata ainoastaan siten, että ensiksikin jokainen palvelija liittyy ammattiosastoon ja rupeaa siellä toimimaan, ja sitten yhteistoiminnan avulla tukemaan näitä vaatimuksia, jolloin on toivoa palvelijain kohottamisesta sekä aineellisesti että siveellisesti.

Miina S.